

Příloha k protokolu o SZZ č.

Vysoká škola: Jihočeská univerzita v Č. Budějovicích

Fakulta: Pedagogická

Katedra: biologie

Datum odevzdání posudku: 12. května 2008

Diplomantka: Lenka Balíčková

Aprobace: Př-Pě - Che/ZŠ

Recenzent diplomové práce

prof. RNDr. M. Papáček, CSc.

POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE

Návrh výukového programu Obojživelníci a plazi

126stran + 10 příloh; digitální verze a příloha na CD (v češtině + anotace v angličtině)

Rozsah užitých pramenů: 28 citovaných titulů literatury, 1 CD rom, 1 audiokazeta, 65 titulů internetových stránek

V textu posuzované diplomové práce je autorkou metodicky krok po kroku řešen zadaný diplomový úkol. V oblasti didaktické roviny diplomantka vychází ze strukturální, pojmové i obsahové analýzy témat Obojživelníci a Plazi ve stávajících učebnicích přírodopisu pro ZŠ a srovnává svá zjištění s požadavky rámcových vzdělávacích programů. V oblasti věcného obsahu přírodovědných poznatků zpracovává rešeršním způsobem přehled o obojživelnících a plazech ČR. Excerptuje data o jejich výskytu v ČR a v zájmové oblasti (Horažďovicko) i údaje o jejich biologii v kontextu druhové ochrany. Sama v terénu realizuje faunistický průzkum v oblasti zájmového regionu. Navrhuje výukový program k tématu, zpracovává jej v písemné i jednoduché elektronické podobě a ověřuje jeho účinnost a využitelnost ve výuce na ZŠ.

Výsledky vlastní originální práce diplomantky jsou předloženy na str. 26 až 33 (faunistický průzkum a charakteristika lokalit, které lze navštívit při terénní výuce na ZŠ na Horažďovicku), str. 64 – 120 (návrh výukového programu), str. 121 – 122 (poznatky z ověřování využitelnosti programu) a v přílohách 1-8 (výsledky didaktických analýz a kvantifikace zjištěných druhů sledovaných skupin na Horažďovicku). Samostatné závěry recenzního typu přináší i analýza učebnic a RVP (str. 11-18).

Graduační práce z oblasti didaktiky biologie zůstávají někdy jen v rovině operací s pojmy a práce s učebnicemi. Nesporným kladem je, že autorka překročila tuto mez a opřela své návrhy výuky o vlastní práci v terénu, pro kterou zvládla rozlišování obojživelníků ne jen podle morfologie dospělců, ale i podle snůšek a hlasových projevů, a při které se naučila reálně hodnotit význam charakteru lokality pro jejich přežívání a rozmnožování. Samotný návrh výukového programu doplněný náměty na praktická pozorování v terénu má velký motivační náboj i komunikativní design a může uživatele – žáka dobře zaujmout. Podle mého soudu byl koncipován ne jen s cílem naplnění diplomového úkolu, ale zpracován s velkou mírou tvořivosti na základě zájmu autorky a nadšení pro věc. Návrh je důkladný svým rozsahem i obsahem. Má maximalistický charakter a je založen v podstatě na komplexním koncepčním přístupu k výuce tematiky (klasifikace, evoluce a fylogeneze, biologie, ekologie, ochrana, motivační aspekty, výchovné aspekty). Spíše by mohl být využit v zájmovém přírodovědném kroužku nebo semináři než ve výuce standardní třídy ZŠ dnešních dnů. V každém případě jej přivítají žáci se zájmem o přírodovědnou problematiku jako materiál pro domácí přípravu. I když obsahuje motivační ikony oslovující děti mladšího až staršího školního věku, klade i nároky na odborné kompetence vyučujících a mohl by pro ně být

zajímavým zpětnovazebním přínosem. Na druhé straně lze s jeho obsahem pracovat i ve standardní třídě výběrově, po částech, tak jak autorka navrhuje na str. 63. Nelze proto než souhlasit s autorčíným textem na str. 65 „Všechno se může povést, když to doopravdy chci! ... Včetně zvládnutí tohoto výukového programu“.

Po formální stránce práce splňuje nároky na práce tohoto typu kladené. Má srozumitelný jazyk a vcelku logickou stavbu. Grafická úroveň posuzovaného exempláře je rovněž dobrá. Text i obrazový doprovod návrhu výukového programu je přehledný, dobře se sleduje a domnívám se, že práce s ním bude poskytovat i příjemné uživatelské prostředí.

K práci mám několik následujících připomínek a k autorce několik dotazů:

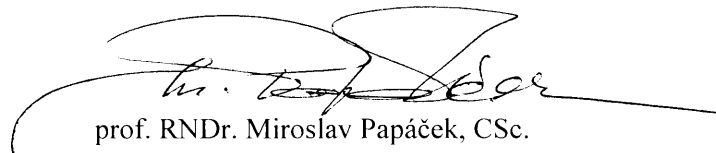
- Klíčová slova v anotaci jsou: obojživelníci, plazi, Horažďovicko, analýza učebnic, motivace. Bylo by je potřebné doplnit o „návrh výukového programu“ (a to alespoň v elektronické podobě, před zveřejněním na fakultním webu). Návrh výukového programu je přece nosnou částí diplomové práce a jejím originálním výsledkem.
- Název podkapitoly 2.1 Teoretická východiska kapitoly 2. Metodika je neadekvátní obsahu.
- Kapitola 18. Závěr má charakter souhrnu, nikoli skutečných závěrů.
- Čím byla autorka sama motivována, když jako motivační ikonu v návrhu výukového programu užila právě stylizovaný obrázek listovnice?
- Je bílá bublina se jménem čolek obecný na prostředním obrázku na str. 110 umístěna názorně a správně?
- Jaký poznatkový efekt má rozmístění bublin na spodním obr. na str. 110?
- Pracovala autorka při přípravě návrhu vzdělávacího programu s poznatky z nějaké knihy nebo skript týkajících se teorie učebnic nebo teorie výukových programů?

Závěr:

Práce je vcelku zdařilou studií v oblasti vzdělávání přírodopisu. Obsahuje výstup aplikovatelný bezprostředně v praxi jeho výuky na ZŠ či nižším gymnáziu, v mimoškolní zájmové výchově vzdělávání nebo při domácí přípravě žáků. Posuzovanou diplomovou práci doporučuji k obhajobě a přes uvedené připomínky ji navrhuji klasifikovat

- výborně -

2008-05-09

prof. RNDr. Miroslav Papáček, CSc.